

ROZPORZĄDZENIE
MINISTRA ZDROWIA¹⁾
z dnia 2008 r.

**zmieniające rozporządzenie w sprawie wykazu zakładów psychiatrycznych i zakładów
leczenia odwykowego przeznaczonych do wykonywania środków zabezpieczających
oraz składu, trybu powoływania i zadań komisji psychiatrycznej do spraw środków
zabezpieczających**

Na podstawie art. 201 § 4 ustawy z dnia 6 czerwca 1997 r. - Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.²⁾) zarządza się, co następuje:

§ 1.

W rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 10 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu zakładów psychiatrycznych i zakładów leczenia odwykowego przeznaczonych do wykonywania środków zabezpieczających oraz składu, trybu powoływania i zadań komisji psychiatrycznej do spraw środków zabezpieczających (Dz. U. z 2004 r. Nr 179, poz. 1854 oraz z 2007 r. Nr 18, poz. 113) w załączniku nr 2 do rozporządzenia uchyla się poz.15 i 18.

§ 2.

Rozporządzenie wchodzi w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia.

MINISTER ZDROWIA

w porozumieniu:
MINISTER SPRAWIEDLIWOŚCI

¹⁾Minister Zdrowia kieruje działem administracji rządowej - zdrowie, na podstawie § 1 ust. 2 rozporządzenia Prezesa Rady Ministrów z dnia 16 listopada 2007 r. w sprawie szczegółowego zakresu działania Ministra Zdrowia (Dz. U. Nr 216, poz. 1607).

²⁾Zmiany do niniejszej ustawy zostały ogłoszone w Dz. U. z 1997 r. Nr 160, poz. 1083, z 1999 r. Nr 83, poz. 931, z 2000 r. Nr 60, poz. 701, Nr 120, poz. 1268 i Nr 122, poz. 1318, z 2001 r. Nr 98, poz. 1071, Nr 111, poz. 1194 i Nr 151, poz. 1686, z 2002 r. Nr 74, poz. 676, Nr 121, poz. 1033 i Nr 200, poz. 1679, z 2003 r. Nr 111, poz. 1061, Nr 142, poz. 1380 i Nr 179, poz. 1750, z 2004 r. Nr 93, poz. 889, Nr 210, poz. 2135, Nr 240, poz. 2405, Nr 243, poz. 2426 i Nr 273, poz. 2703, z 2005 r. Nr 163, poz. 1363 i Nr 178, poz. 1479, z 2006 r. Nr 104, poz. 708 i Nr 226, poz. 1648 oraz z 2007 r. Nr 123, poz. 849.

UZASADNIENIE

Nowelizacja rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 10 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu zakładów psychiatrycznych i zakładów leczenia odwykowego przeznaczonych do wykonywania środków zabezpieczających oraz składu, trybu powoływania i zadań komisji psychiatrycznej do spraw środków zabezpieczających (Dz. U. Nr 179, poz. 1854 oraz z 2007 r., Nr 18, poz. 113) ma na celu dostosowanie treści załącznika do rozporządzenia, określającego wykaz zakładów psychiatrycznych przeznaczonych do wykonywania środków zabezpieczających w warunkach wzmocnionego zabezpieczenia (załącznik nr 2) do aktualnych możliwości wymienionych w nim zakładów. W wyniku nowelizacji z wykazu wykreślone zostaną dwa szpitale: Wojewódzki Szpital Neuropsychiatryczny im. Oskara Bielawskiego w Kościanie oraz Wojewódzki Podkarpacki Szpital Psychiatryczny w Żurawicy.

Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r., Kodeks karny (Dz. U. Nr 88, poz. 553, z późn. zm.) przewiduje, że wobec osób które popełniły czyn zabroniony znajdując się w stanie niepoczytalności stosuje się środki zabezpieczające w postaci umieszczenia w zamkniętym zakładzie psychiatrycznym (szpitalu psychiatrycznym). Przestanką umieszczenia sprawcy w zakładzie psychiatrycznym jest wysoka społeczna szkodliwość czynu oraz konieczność zapobieżenia ponownemu popełnieniu takiego czynu w przyszłości.

W 2003 roku została znowelizowana ustawa z dnia 6 czerwca 1997 r. Kodeks karny wykonawczy (Dz. U. Nr 90, poz. 557, z późn. zm.). Na skutek zmiany w Rozdziale XIII, dotyczącym realizacji środków zabezpieczających, a w szczególności zmian w art. 200 i 201, wprowadzony został nowy trójstopniowy model zakładów psychiatrycznych przeznaczonych do wykonywania środków zabezpieczających.

Obecnie, w zależności od charakteru popełnionego czynu oraz stopnia zagrożenia dla bezpieczeństwa publicznego, w tym prawdopodobieństwa ponownego popełnienia czynu zabronionego, sprawcy umieszczani są w placówkach dysponujących zróżnicowanymi warunkami zabezpieczenia (podstawowe, wzmocnione i maksymalne warunki zabezpieczenia).

Zgodnie z przytoczoną wyżej ustawą, organem założycielskim zakładów dysponujących warunkami maksymalnego zabezpieczenia jest Minister Zdrowia, natomiast pozostałe zakłady podlegają właściwym jednostkom samorządu terytorialnego – najczęściej na poziomie wojewódzkim. Konsekwencją tego rozróżnienia są odmienne sposoby finansowania realizacji środka zabezpieczającego w poszczególnych typach zakładów. W placówkach dysponujących warunkami maksymalnego zabezpieczenia, których organem założycielskim jest Minister Zdrowia, całość kosztów funkcjonowania pokrywana jest z budżetu państwa z części, której dysponentem jest Minister Zdrowia. Natomiast w pozostałych placówkach, dysponujących podstawowymi lub wzmocnionymi warunkami zabezpieczenia, dla których organem założycielskim jest samorząd, całość kosztów funkcjonowania pokrywana jest przez Narodowy Fundusz Zdrowia.

Do końca 2007 r. uruchomiono 20 oddziałów dysponujących warunkami wzmocnionego zabezpieczenia, w tym 3 oddziały przeznaczone do wykonywania detencji wobec kobiet (w tym w celu leczenia odwykowego) oraz 2 oddziały leczenia odwykowego dla mężczyzn. Oddziały te dysponują łącznie 746 miejscami (630 łóżek na oddziałach męskich, 55 na oddziałach leczenia odwykowego dla mężczyzn oraz 61 łóżek na oddziałach dla kobiet).

Wobec sprawców stanowiących relatywnie najmniejsze zagrożenie dla otoczenia, wymagających jednak leczenia psychiatrycznego w warunkach szpitalnych, internacja wykonywana jest w warunkach podstawowego zabezpieczenia, czyli w zwykłych oddziałach psychiatrycznych funkcjonujących w ramach szpitali psychiatrycznych. Obecnie są to 33 oddziały przeznaczone dla kobiet i mężczyzn, dysponujące łącznie 992 miejscami.

W okresie od 1999 roku do końca 2007 roku do wykonywania internacji przeznaczono łącznie (podstawowy, wzmocniony i maksymalny poziom zabezpieczenia) 1862 miejsca.

W celu zapewnienia środków finansowych na przystosowanie oddziałów mających dysponować warunkami wzmocnionego zabezpieczenia do wymogów określonych w rozporządzeniu Ministra Zdrowia z dnia 10 sierpnia 2004 r. w sprawie wykazu zakładów psychiatrycznych i zakładów leczenia odwykowego przeznaczonych do wykonywania środków zabezpieczających oraz składu, trybu powoływania i zadań komisji psychiatrycznej do spraw środków zabezpieczających (Dz. U. Nr 179, poz. 1854, z późn. zm.). Minister Zdrowia w ramach programu polityki zdrowotnej państwa, pod nazwą: „Program Psychiatrycznej Opieki Zdrowotnej”, współfinansuje adaptację oddziałów i poszerzenie bazy materialnej, w celu uzyskania adekwatnej do potrzeb liczby miejsc internacji w warunkach wzmocnionego zabezpieczenia. Na realizację programu przeznaczono: w 2006 r. – 3,1 mln zł, w 2007 r. – 6 mln zł, w 2008 r. – 8 mln zł.

Zasady wyboru realizatorów Programu określa art. 48 ust. 4-7 ustawy z dnia 27 sierpnia 2004 roku o świadczeniach opieki zdrowotnej finansowanych ze środków publicznych (Dz. U. Nr 210, poz. 2135, z późn. zm.). Koszt realizacji programu w poszczególnych latach, przedstawiony przez przedkładających oferty oraz ocena eksperta powołanego w skład Komisji Konkursowej stanowią główne kryteria wyboru realizatorów.

Środki publiczne przeznaczone na realizację programu są udostępniane na podstawie art. 54 ust. 1 ustawy z 30 sierpnia 1991 roku o zakładach opieki zdrowotnej (Dz. U. z 2007 r. Nr 14, poz. 89, z późn. zm.) oraz rozporządzenia Ministra Zdrowia z dnia 1 lipca 2005 roku w sprawie szczegółowych warunków przekazywania samodzielnym publicznym zakładom opieki zdrowotnej środków publicznych, na realizację programów zdrowotnych i programu Zintegrowane Ratownictwo Medyczne (Dz. U. Nr 131, poz. 1099).

Zgodnie z dotychczasowym brzmieniem nowelizowanego rozporządzenia, zawierającego wykaz oddziałów służących realizacji środka zabezpieczającego, Wojewódzki Szpital Neuropsychiatryczny im. Oskara Bielawskiego w Kościanie oraz Wojewódzki Podkarpacki Szpital Psychiatryczny w Żurawicy powinny zapewnić możliwość wykonania orzeczonych przez sądy środków zabezpieczających wobec: 50 osób – szpital w Kościanie i 30 osób – szpital w Żurawicy. Przy czym szpital w Kościanie miał zostać dostosowany do wymogów rozporządzenia do końca grudnia 2007 r., a szpital w Żurawicy do końca grudnia 2008 r.

Inwestycje poczynione w ramach realizacji „Programu psychiatrycznej opieki zdrowotna” umożliwiają zwiększenie ogólnej liczby miejsc detencyjnych na oddziałach o wzmocnionym zabezpieczeniu. Należy jednak zauważyć, że wzrost cen materiałów i robót budowlano-remontowych, jaki ma miejsce w ostatnim czasie, powoduje znaczący wzrost kosztów prac dostosowawczych wykonywanych we wskazanych w rozporządzeniu zakładach psychiatrycznych. W 2007 r. środki przeznaczone na realizację programu, pozwoliły na zwiększenie liczby miejsc na oddziałach detencyjnych o 120. Na koniec 2007 r. łączna liczba miejsc detencyjnych w warunkach wzmocnionego zabezpieczenia wyniosła 746, z czego 630 na oddziałach o wzmocnionym zabezpieczeniu dla mężczyzn, 55 na oddziałach leczenia odwykowego dla mężczyzn oraz 61 łóżek na oddziałach dla kobiet.

Wymienione powyżej okoliczności nie pozwoliły dokonać wszystkich zaplanowanych we wcześniejszym okresie prac, w tym zrealizowanie inwestycji w Wojewódzkim Szpitalu Neuropsychiatrycznym im. Oskara Bielawskiego w Kościanie. Zaproponowane przez szpital koszty prac dostosowawczych były wyraźnie wyższe od kosztu wykonania podobnych prac w innych szpitalach. Dlatego też konieczna jest nowelizacja rozporządzenia i wykreślenie tego szpitala z wykazu zakładów psychiatrycznych przeznaczonych do wykonywania środków zabezpieczających w warunkach wzmocnionego zabezpieczenia.

Wykreślenie z wykazu Wojewódzkiego Podkarpackiego Szpitala Psychiatrycznego w Żurawicy podyktowane jest wycofaniem zgody tego szpitala na prowadzenie tego typu oddziału. Należy stwierdzić, że wykreślenie przedmiotowych szpitali z zawartego w nowelizowanym rozporządzeniu wykazu jednostek przeznaczonych do wykonywania środków zabezpieczających w warunkach wzmocnionego zabezpieczenia, nie spowoduje istotnego utrudnienia w zakresie wykonywania orzeczonych przez sądy środków zabezpieczających. Pomimo wykreślenia przedmiotowych szpitali, nastąpi dalszy wzrost liczby miejsc przeznaczonych do wykonywania środków zabezpieczających w warunkach wzmocnionego zabezpieczenia.

W związku z nowelizacją rozporządzenia planowana liczba miejsc na oddziałach psychiatrycznych dysponujących warunkami wzmocnionego zabezpieczenia na koniec 2008 r. wyniesie 911, z czego 795 na oddziałach dla mężczyzn, 55 na oddziałach leczenia odwykowego oraz 61 na oddziałach dla kobiet.

Projekt rozporządzenia zostanie zamieszczony na stronie internetowej Biuletynu Informacji Publicznej, zgodnie z przepisami ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa (Dz. U. Nr 169, poz. 1414). Przedmiot projektowanego rozporządzenia nie jest objęty zakresem prawa Unii Europejskiej.

Projekt rozporządzenia nie wymaga notyfikacji, w rozumieniu przepisów rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 23 grudnia 2002 r. w sprawie sposobu funkcjonowania krajowego systemu notyfikacji norm i aktów prawnych (Dz. U. Nr 239, poz. 2039, z późn. zm.).

Ocena Skutków Regulacji

1. Podmioty, na które oddziałują projektowane regulacje.

Projektowane rozporządzenie obejmuje zakresem regulacji Wojewódzki Szpital Neuropsychiatryczny im. Oskara Bielawskiego w Kościanie oraz Wojewódzki Podkarpacki Szpital Psychiatryczny w Żurawicy przeznaczone do wykonywania środków zabezpieczających w obrębie kraju.

2. Zakres konsultacji społecznych.

Projektowane rozporządzenie zostanie przesłane do:

- 1) Federacji Związków Zawodowych Pracowników Ochrony Zdrowia;
- 2) Instytutu Psychiatrii i Neurologii;
- 3) Komisji Wspólnej Rządu i Samorządu Terytorialnego;
- 4) Konfederacji Pracodawców Polskich;
- 5) Krajowej Izby Gospodarczej;
- 6) Narodowego Funduszu Zdrowia
- 7) Naczelnej Rady Lekarskiej;
- 8) Naczelnej Rady Pielęgniarek i Położnych;
- 9) NSZZ „Solidarność”;
- 10) Krajowego konsultanta w dziedzinie psychiatrii;
- 11) Ogólnopolskiego Porozumienia Związków Zawodowych;
- 12) Polskiego Towarzystwa Psychiatrycznego;
- 13) Polskiego Towarzystwa Psychologicznego;
- 14) Związku Województw Polskich;
- 15) Związku Powiatów Polskich,

a także zostanie umieszczone na stronie internetowej Ministerstwa Zdrowia, w tym w Biuletynie Informacji Publicznej zgodnie z art. 5 ustawy z dnia 7 lipca 2005 r. o działalności lobbingsowej w procesie stanowienia prawa.

Wyniki konsultacji zostaną przedstawione w niniejszej ocenie po ich zakończeniu.

3. Wpływ regulacji na sektor finansów publicznych, w tym budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Projektowana regulacja nie będzie miała wpływu na budżet państwa i budżety jednostek samorządu terytorialnego.

Środki finansowe na adaptację oddziałów psychiatrycznych do warunków wzmocnionego zabezpieczenia zaplanowane są w programie polityki zdrowotnej p.n. „Psychiatryczna Opieka Zdrowotna”.

Zgodnie z wykazem zakładów obowiązującym przed 18 stycznia 2007 r., środek zabezpieczający, związany z umieszczeniem na oddziale dysponującym warunkami wzmocnionego zabezpieczenia, realizowany był w 12 zakładach dysponujących łącznie 510 miejscami. Nowelizacja tego rozporządzenia dokonana 18 stycznia 2007 r. przewidywała zwiększenie liczby ośrodków i miejsc detencyjnych, do końca 2007 r. przybyć miało 170 miejsc na 4 nowych i 4 powiększonych oddziałach, a do końca 2008 r. dalsze 195 miejsc na kolejnych 4 nowych i 2 powiększonych oddziałach.

Jednakże, wzrost cen materiałów i prac budowlano-remontowych spowodował, że przewidziane w obowiązującym rozporządzeniu zwiększenie liczby miejsc na oddziałach o wzmocnionym zabezpieczeniu w skali kraju o 365 łóżek do końca grudnia 2008 r., nie jest możliwe ze względu na wysokość środków (18,1 mln zł) przeznaczonych na realizację programu „Psychiatryczna opieka zdrowotna” (3,1 mln zł w 2006 r., 6 mln zł w 2007 r. i 8 mln zł w 2008 r.).

W związku z powyższym, wykreślenie z załącznika do rozporządzenia Wojewódzkiego Szpitala Neuropsychiatrycznego im. Oskara Bielańskiego w Kościanie oraz Wojewódzkiego Podkarpackiego Szpitala Psychiatrycznego w Żurawicy nie będzie miało wpływu na wysokość wydatków ponoszonych z budżetu państwa na realizację tego zadania.

Uwzględniając zmiany przewidziane w niniejszym rozporządzeniu, w wyniku realizacji programu „Psychiatryczna opieka zdrowotna” do końca 2007 r. przybyło 120 miejsc detencyjnych na 3 nowych i 4 powiększonych oddziałach, natomiast do końca 2008 r. przybędzie dalsze 165 miejsc na 3 nowych i 2 powiększonych oddziałach. Łączna liczba miejsc detencyjnych na oddziałach o wzmocnionym zabezpieczeniu na koniec 2008 r. powinna wynieść 911 z czego 795 na oddziałach dla mężczyzn, 55 na oddziałach leczenia odwykowego oraz 61 na oddziałach dla kobiet.

4. Wpływ regulacji na rynek pracy.

Regulacje zaproponowane w projekcie rozporządzenia nie będą miały wpływu na rynek pracy.

5. Wpływ regulacji na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

Regulacje zaproponowane w projekcie rozporządzenia nie będą miały wpływu na konkurencyjność wewnętrzną i zewnętrzną gospodarki.

6. Wpływ regulacji na sytuację i rozwój regionów.

Regulacje zaproponowane w projekcie rozporządzenia nie będą miały wpływu na sytuację i rozwój regionów.

7. Wpływ regulacji na zdrowie społeczeństwa.

Regulacje zaproponowane w projekcie rozporządzenia nie będą miały wpływu na zdrowie społeczeństwa. Wykreślenie przedmiotowych szpitali nie spowoduje istotnego utrudnienia w zakresie wykonywania orzeczonych przez sądy środków zabezpieczających. Pomimo wykreślenia przedmiotowych szpitali, nastąpi dalszy wzrost liczby miejsc przeznaczonych do wykonywania środków zabezpieczających w warunkach wzmocnionego zabezpieczenia.

W związku z nowelizacją rozporządzenia planowana liczba miejsc na oddziałach psychiatrycznych dysponujących warunkami wzmocnionego zabezpieczenia na koniec 2008 r. wyniesie 911, z czego 795 na oddziałach dla mężczyzn, 55 na oddziałach leczenia odwykowego oraz 61 na oddziałach dla kobiet.